

Använd denna checklista när du förbereder dig inför praktikprovet.
För att få genomföra det praktiska provet ska du vara väl förtrogen med maskinen och de olika arbetsteknikerna så att du självständigt kan genomföra alla provmomenten.

RIKTHYVEL

1. RISKER OCH SKYDDSINSTRUKTIONER

1.1 BESKRIV DE STÖRSTA RISKERNA VID RIKTHYVLING OCH HUR DU UNDVIKER ATT SKADA DIG

- Fingrar som är nära verktyget. Se till att skyddskärmen ligger så nära arbetsstycket som möjligt.
- Fingrar som släpar mot bordet. Håll händer och fingrar på arbetsstycket.
- Det är viktigt att stå med god balans när man rikthyvlar.
- Hörselskada. Använd hörselskydd.

1.2 VILKEN PERSONLIG SKYDDSUTRUSTNING SKA DU ANVÄNDA? FINNS DET NÅGOT I DIN KLÄDSEL MM SOM KAN UTGÖRA EN SÄKERHETSRIK?

- Använd personlig skyddsutrustning i form av hörselskydd och skyddsskor. Skyddsglasögon rekommenderas. Handskar får inte användas. Skyddsutrustningen ska vara i god kondition.
- Var uppmärksam på löst hängande hår, kläder, smycken eller liknande som kan utgöra en säkerhetsrisk. Arbetskläder rekommenderas.

1.3 SKYDDSINSTRUKTIONER

- Kontrollera att det finns skydds- och hanteringsinstruktioner för maskinen.
  - Läs igenom instruktionerna (de ska minst innehålla information om vilken skyddsutrustning som ska användas).

2. DAGLIG ÖVERSYN

Om du upptäcker en brist på maskinen vid den dagliga översynen ska du göra en felanmälan. Du får inte utföra något arbete i maskinen innan bristen har åtgärdats.

2.1 GENOMFÖR DAGLIG TILLSYN AV MASKINEN ENLIGT SKÖTSELINSTRUKTIONERNA FRÅN MASKINLEVERANTÖREN

Kontrollera bland annat att:

- Det finns avskärmningsskydd som förhindrar kontakt med maskinens rörliga delar (kutter, drivanordningar och transmission).
  - Kontrollera att det finns skydd som täcker kuttern på båda sidor om sidoanhållet och att skydden är hela.
  - Om det finns en öppningsbar skyddslucka framför transmissionen ska denna vara ordentligt stängd.
- Bromsen fungerar.
  - Starta maskinen och kontrollera att bromsanordningen stoppar verktyget inom 10 sekunder efter det att du tryckt in stoppknappen.
  - Om en automatisk broms saknas ska du kontrollera att det finns en skylt för manuell bromsning uppsatt vid maskinen. Bromsa manuellt med avsedd anordning tills maskinen stannat.
- Nödstoppet fungerar. Kontrollera genom att starta maskinen och trycka in nödstoppet.
  - Kontrollera att maskinen stannar direkt.
  - Kontrollera att maskinen inte kan återstartas innan nödstoppet har återställts.
  - Återställ nödstoppet.
- Utsugets huvar eller kåpor samt slangar är hela.
- Maskinen är ren och fri från material och det är städad. Rengör och städa vid behov. Damm och spån ska helst dammsugas bort, annars försiktigt sopas bort så att dammet inte sprids i onödan.

2.2 HJÄLPANORDNINGAR

Kontrollera att:

- Det finns en påskjutare inom räckhåll vid maskinen.

3. RIKTHYVLA

Du ska rikthyvla två kanter så att de blir i 90° vinkel. Materialet är utkapat och har måtten 600x125x50 mm. Du kan också komma överens med din testledare om andra mått och material.

3.1 STÄLL IN MASKINEN FÖR ARBETSUPPGIFTEN

- Kontrollera att sidoanhållet är rätt inställt.
- Ställ in avverkning.
- Ställ in rätt höjd på skyddskärmen

3.2 SÄKER HANTERING

- Kontrollera att materialet är fritt från främmande föremål, till exempel grus och spik.
- Använd din personliga skyddsutrustning.
- Hantera maskinens utrustning på ett säkert sätt och använd lämpliga hjälpmedel som maskinen är utrustad med.
- Arbeta ergonomiskt riktigt.
  - Stå stadigt med god balans.
  - Håll ryggen rak. En böjd, sned eller vriden rygg leder till belastningsskador.

3.3 RIKTHYVLA

- Starta maskinen.
- Kontrollera att maskinens utsug fungerar. Öppna manuellt spjäll eller kontrollera att automatspjäll öppnas när maskinen startar.
- Se till att arbetsstycket ligger stadigt mot bordet. Den kupiga (konvexa) sidan ska vara uppåt (arbetsstycket ska inte gunga).
- Hyvla en av de breda sidorna först.
  - Håll arbetsstycket med vänster hand framför höger i matningsriktningen. Styr och mata det sedan framåt med båda händerna.
  - Låt vänster hand glida över skyddet och trycka arbetsstycket mot utmatningsbordet.
  - Låt höger hand glida över skyddet så att båda händerna kan trycka arbetsstycket mot utmatningsbordet och mata det sedan framåt i jämn och lugn takt.
  - För arbetsstycket över kuttern tills hela arbetsstycket är bearbetat.
  - Kontrollera resultatet och upprepa vid behov.
- Hyvla med kanten mot bordet.
  - Sänk ner skyddsskärmen mot bordet och anpassa avståndet från sidoanhållet så att arbetsstycket precis kan passe
  - Tryck nu den nyss rikthyvlade sidan av arbetsstycket mot sidoanhållet och för arbetsstycket över kuttern med slutna händer (vänster hand framför höger i matningsriktningen). Det är viktigt att du trycker hela arbetsstycket mot sidoanhållet.
  - Fortsätt föra arbetsstycket över kuttern, med händerna ovanpå arbetsstycket, tills hela arbetsstycket är bearbetat.
  - Kontrollera resultatet och upprepa vid behov.
- Stäng av maskinen.

3.4 KONTROLL AV RESULTATET

- Vid praktikprovet kontrollerar din testledare vinkeln på det bearbetade arbetsstycket.

4. ÅTERSTÄLLA MASKINEN

4.1 STÄLL I ORDNING MASKINEN EFTER KÖRNING

- Återställ maskinen i ett sådant skick att den är redo att användas av en annan operatör.
- Se till att kuttern är helt täckt av skyddskärmen.

4.2 GÖR RENT

- Säkerställ att mätverktyg och annan hjälputrustning ligger på sina avsedda platser.
- Rengör maskinen och golvet runt maskinen. Damm och spån ska helst dammsugas bort, annars försiktigt sopas bort så att dammet inte sprids i onödan.